

METAMORFOZĂ: UN GRĂNICER S-A PRESCHIMBAT ÎN „FRONTIERIST”

Frontiera României socialiste, zidul aproape etanș al unei pușcării mari cât toată țara. O pușcărie din care orice tentativă de evadare se putea transforma, în orice moment, într-o aventură mortală. Era locul unde grănicerii, trimiși să păzească „fășia”, s-au comportat adeseori ca niște ucigași de drept comun. Uneori au și fost pedepsiți. Dar, de cele mai multe ori, nu. Printre toți aceștia a existat și o excepție de-a dreptul spectaculoasă: în primăvara anului 1989, un grănicer s-a preschimbât în „frontierist” și a încercat să fugă din „raul comunist” autohton. N-a avut noroc: a fost prins și condamnat la ani grei de pușcărie.

Neașteptata metamorfoză a grănicerului s-a petrecut în noaptea de 17/18 mai 1989. Atunci, în jurul orei 22:00, soldații Ferdinand Iancu și Marin Comănicu, de la UM 02882, au fost trimiși pe frontieră, în misiune de patrulare. Ambii erau înarmați până-n dinți: pistoale-mitrălieră cu câte 60 de cartușe de război fiecare. Plus un dispozitiv de observare pe timp de noapte (AONP), de fapt un binoclu cu infraroșii, care intrase de puțin timp în dotarea armatei noastre. Deși erau egali în grad, adică soldați simpli, superiorii hotărâseră că Iancu, „veteran” în ciclul doi de instruire, este șeful lui Comănicu. Situație care s-a dovedit a avea o mare importanță în derularea ulterioară a evenimentelor. Și asta pentru că, abia ajunși în post, „boss”-ul Iancu s-a culcat și a adormit buștean. Urma să fie trezit de Comănicu abia spre miezul nopții, când prin zonă trebuia să treacă o patrulă de control. Patrula care a venit, i-a văzut pe amândoi stând de straji, cu ochii beliți țintă spre fruntările țării și a plecat mai departe, să verifice și celelalte posturi. Dar pe Iancu părea să-l fi înțepat musca țete: s-a culcat și, instantaneu, a adormit din nou. Ce o fi fost în mîntea lui Comănicu? Să fi clocit de mult timp ideea de a fugi din țară? Ori a fost o decizie de moment, luată doar pentru că l-o fi scos din sărite colegul care dormea ca un nesimțit, lăsându-l pe el să aperse țărișoara? N-o să știm niciodată, pentru că nici procurorii militari care au anchetat acest caz excepțional n-au încercat să afle. Pe ei i-au interesat doar faptele. Fapte consemnate în paginile unui dosar penal care s-a și judecat în regim de urgență. Iar „scenariul”, descălcit rapid, n-a fost deosebit de

În 1989, trupele de grăniceri nu aveau de înfruntat doar tentativele de trecere frauduloasă a frontierei de către „trădătorii de țară”. Uneori, chiar colegii lor erau atrași de „mirajul” capitalismului. FOTO: Petar Kujundzic/REUTERS

JURNALUL ZILEI

Comitetul județean al PCR din Bihor raporta conducerii de partid terminarea construcției la hidrocentrala Tileagd (jud. Bihor), de pe Crișul Repede. În toată țara se întinse ritmul lucrărilor de sezon în agricultură, susținute de vremea. La ordinea zilei erau pregătirea secerișului și recoltarea legumelor. Regimul deplasării zărilor în teritoriu se înăprise în ultimele luni. După ce modificaseră planul mersului trenurilor, „organele feroviare” anunțau inaugurarea lucrărilor la Gara de Nord din București, modernizarea unor stații, înființarea unor agenții de voiaj.

O nouă hidrocentrală pe Crișul Repede

Comitetul județean al PCR din Bihor raporta conducerii de partid terminarea construcției la hidrocentrala Tileagd, de pe Crișul Repede. După cum se obișnuia în asemenea cazuri, „oamenii muncii” au anunțat succesul, printr-o telegramă, și Secretarul General.

(Continuare în pag. a II-a)

Stripteaze în „O vară cu Mara”

„Va fi o filmare dificilă, o filmare de noapte, reunind toți interpreții”, declarase regizorul George Cornea înainte să se apuce de filmările lungmetrajului „O vară cu Mara”, film care inițial s-a numit „Roadele Pământului”, iar apoi „O vară în Bărăgan”. S-a scris despre George Cornea că este singurul regizor pentru care actrița Teodora Măreș a acceptat să se dezbrace într-un film. Despre scena cu pricina, are o poveste chiar protagonistă, interpreta personajului principal din acest film.

În revista Cinema din mai 1989, la scurt timp de la premiera filmului, se scria: „După o trecută (și trecătoare) «Vară sentimentală» (a lui Francisc Munteanu) și alte două estivale mai recente, în registrul comic: «Niște băieți grozavi» și «De ce are vulpea coadă», de Cornel Diaconu, surprinzând cu prospețime și câteva momente mai semnificative din efervescența rurală, înregistrăm o altă Vară... de data asta cu Mara, într-un sat din Bărăgan, la vremea secerișului. Sezon greu și pentru eroii filmului, și pentru autorii lui, care sunt prezenți cu aparatul când la câmp, la strânsul sнопilor, când la grajdurile în curs de construire de către echipa unui meșter adus din Maramureș să dea o mână de ajutor (calificat) la asigurarea condițiilor corespunzătoare nou-sositelor juninci. Activitate febrilă și la stația de pompare a apei, cu aspersoarele care ba nu merg, ba tănesc triumfător pe ogoarele ce așteaptă combinele. Activitate zorită și pe lotul experimental (...) și descrierea continuă.

„O vară cu Mara”, o producție a Casei de filme Cinci, care i-a avut în distribuție, în afară de Teodora Măreș, pe Ilarion Ciobanu, Mircea Diaconu, Sebastian Papaiani, Lucian Nuță, Dan Puric, Rodica Horobeț și alții. Autorul care semna articolul din Cinema incheie astfel prezentarea filmului: „Și totuși, există ceva atrăgător în această vară cu Mara, ceva care vine din fascinația interpreților, dar și din fascinația pe care o exercită asupra spectatorului contemporan tot ce ține de acest spațiu fertil al spiritualității românești – satul, cu tradiția, dar și cu dinamica lui tulburătoare”.

Teodora Măreș, spre surprinderea ei, păstrează mai multe amintiri de la acest film decât de la altele, mai populare, în care a jucat. „Cred că propunerea pentru acest rol a venit pur și simplu, și asta pentru că eram în vogă în perioada aceea. Făcusem niște filme care avuseseră succes. Probabil s-a făcut și un casting, care era obligatoriu pentru tovarășul Dulea, dar am senzația că ei mă voiau foarte mult pe mine și au făcut în așa fel, încât să iau eu probele. Îmi amintesc că am filmat în sediul și în curtea unui CAP, aflat la vreo 70 km de București. Era spre sfârșitul verii, iar acolo, țin minte, era o livadă de meri. Ei bine, cât am filmat în acea locație, toată echipa am mâncat merele din livadă. Pentru că erau și niște flmări de noapte și pentru că eram flămânzi – pe atunci nu se aducea mâncare echipei –, după ce terminam pachetele de acasă, ne hrăneam și noi cu merele din livadă”. La un moment dat, când a venit rândul Teodorei Măreș să filmeze o scenă în care rupe un fruct din pom, surpriză, nu s-a mai găsit nici un măr disponibil pe crengile fructiferilor. Toate fuseseră devorate. Drept urmare, câteva mere au fost legate cu sarmă de crengi. „A trebuit să pară ca și cum culeg mărul foarte natural.”

(Continuare în pag. a II-a)

complicat. La scurt timp după ce Iancu a început să tragă iarăși la aghioase, Comănicu i-a luat arma, cu tot cu muniție, și a pornit domol către granița cu Ungaria. Dar, odată ajuns pe fășia arată, a aruncat cât colo calabalacul ciordit de la colegul său și a pornit mai departe, având asupra lui doar armamentul propriu. După care, exact cum învățase la tactiva de infanterie, a pornit, trăș pe coate și genunchi, spre țara „vecină și pretinută”. Probabil că și unghurii aveau și ei niscaiva grăniceri loviți de boala somnului, pentru că românul a trecut printre ei ca prin brănză, fără să fi fost observat de cineva.

Panică la frontieră

În jurul orei 3:00 dimineața, Iancu s-a trezit singur, fără coleg, dar și fără armamentul dotat. Disperat, a început să-l caute în stânga și-n dreapta și, negăsindu-l pe nicăieri, a trebuit să-și anunțe șefii de la pichet. Nenorocire mare, un eveniment grav, pentru care toți aveau să fie luați în târbacă. În scurt timp, la fața locului au sosit comandantul unității și secretarul de partid. Au venit rapid, dar s-au grăbit degeaba. Comănicu dispăruse fără urmă. Și nu a mai reapărut decât la 17 iulie 1989, când s-a întors priponit în cătușe, după ce grănicerul din Cehoslovacia l-au predat autorităților românești. Cum o fi reușit să traverseze Ungaria așa cum plecase de acasă, înarmat cu un AKM și îmbrăcat în uniforma Armatei Române? Sunt întrebări la care nici un procuror nu s-a oboșit să răspundă. Ancheta a scos însă la iveală un fapt cu totul surprinzător. Iancu, grănicerul lovit de boala somnului, era, de fapt, un soi de erou al Trupelor de Grăniceri. În caracterizarea sa de serviciu se menționează: „Dând dovadă de vigilență, a reușit să rețină 28 de infractori, iar prin fășia lui de responsabilitate nu a reușit să treacă nici un infractor. De asemenea, dând dovadă de cinste și corectitudine, a refuzat suma de 5.000 de lei și trei verighete din aur, care i-au fost oferite de câteva persoane, bunuri în schimbul cărora el ar fi urmat să le favorizeze trecerea frauduloasă a frontierei. Motiv pentru care a fost citat în Ordinul de zi al Trupelor de Grăniceri”.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Plimbările cu duba Miliției, senzații tari pentru adolescenți

Îl cheamă Dragoș, a copilărit într-un oraș frumos și mic, așezat exact unde începe Valea Prahovei, cum îi place lui să spună. Este vorba despre Cămpina. Dragoș este unul dintre oamenii care nu au suferit de foame pe timpul lui Ceaușescu, nu a fost nevoit să stea la coadă la lapte, trezit cu noaptea în cap de bunica. De aceea, i-a rămas timp să vadă altfel viața. În 1989 avea 17 ani. Mama lui lucra la alimentară, tatăl era electrician la un complex unde se creșteau

pui. „Îți dai seama că eram boier. Brânză, pui, nes, zahăr fără cartelă. Tata mai primea câte o găină de la serviciu, mai completa și el, adică fura, de ce să nu recunoșc, ne ajungea carnea, chiar mai și vindea. Aveam mâncare, mai aveam și bani, nu eram niște oameni bogați, dar aveam suficient”, povestește Dragoș. Nu este un nostalgic al epocii Ceaușescu.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

29 MAI

Sâmbătă, 20 mai, la ora 12:30, sunt chemat la directorii noștri, Drucea și Jugurică, tocmai întorși din vizită de la teren din Piața Ohrideelor, unde președintele trage la țintă, la nimereală, la plesneală, la cum s-o nimeri, la cum i-o trece prin cap, la ce-om mai scorni. De 14 ani se tot fac machete și planșe de prezentare pentru Centrul de cultură al tineretului. Opt ani a fost amplasat la Podul Grozăvești, trei ani s-a mutat lângă Sala Polivalentă, de alți trei ani e din nou la Grozăvești – Piața Ohrideelor.

I s-au prezentat machete peste machete, a dat indicații peste indicații, dar n-a plesnit-o încă, n-a găsit soluția arhitectonică (sic!).

(Continuare în pag. a II-a)

Problema dezarmării, în viziunea lui Nicolae Ceaușescu

În primăvara anului 1989, imaginea politică pe care Nicolae Ceaușescu o avea în străinătate era afectată puternic de criza economică prin care trecea România și de măsurile de austeritate primitive impuse de acesta națiunii române, începând din anul 1981. Totodată, ambiția sa de a achita integral datoria externă a țării și de a interzice contractarea de către statul român a unor credite din străinătate, precum și ideea privind desființarea concomitentă a Organizației Tratatului de la Varșovia (OTV) și Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) ofereau numeroase argumente defavorabile României unor consi-

derau că Nicolae Ceaușescu nu este în toate mințile. În opinia lui Nicolae Ceaușescu, exista o strânsă legătură între principiul dezarmării generale și desființarea celor două blocuri politico-militare antagonice din Europa, înființate în anul 1949, respectiv 1955. În retorica sa, liderul PCR a folosit deseori ideea recunoașterii echivalenței între cele două alianțe, fără să amintească faptul că a preluat-o de la Nikita Hrușciov. Practic, liderul sovietic a fost cel care a utilizat-o pentru prima dată, la Geneva, în iulie 1955, la doar două luni după semnarea Tratatului de la Varșovia.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

29 mai (Luni)
Soarele a răsărit la 5:35, a apus la 20:51

Luna a răsărit la 2:37, a apus la 15:44

Sărbătoare creștină: Sf. Mc. Teodosia Fecioara din Cezareea; Sf. Mc. Olivian și Alexandru; Împăratul Constantin al XII-lea (1453)

S-a întâmplat la 29 mai 1989

• Două elicoptere „CG-46” ale infanteriei marine a Statelor Unite s-au ciocnit, prăbușindu-se în timpul unui zbor de antrenament în statul Nevada – a anunțat marina americană. Doi dintre militarii aflați la bord și-au pierdut viața. Roxana VINTILĂ

DIN BANCOTECA „EPOCII DE AUR”

NENEA IANCU, „GLOBE-TROTTER”-UL NOSTRU

Nu, nu este vorba despre acel Nenea Iancu, zis și „al matală, Caragiale”! Este vorba despre nenea Iancu (Alexandru) de la Scînteia tineretului, om modest și cu suflul de aur, redactor la secția Documentare, iar spre sfârșitul anilor '80, redactor la secția Externă a ziarului. Calitate în care a avut o misie pe cât de îngrată (pentru alții), pe atât de captivantă (pentru el). A ceea de a redacta „materialele de serviciu” pentru pagina externă, ocazionate de sărbătorirea zilelor naționale ale unor state la care nu ajunseseră picior de redactor al Scînteii mici.

De fapt, acesta era tipic: la fiecare sărbătoare națională a unui stat sau cu prilejul unor vizite oficiale românești în țara respectivă,

ori a unei „vizite la nivel înalt” în România, paginile de externe ale cotidianelor centrale publicau materiale tematice. În funcție, firește, de câteva criterii. Cum ar fi: mărimea și importanța statului respectiv pe harta geopolitică a momentului, stadiul relațiilor dintre România și statul cu pricina sau, mai direct zis, al relațiilor dintre cuplul prezidențial și conducerea acestui stat. Spre a fi cât de cât citibile, materialele din această categorie erau botozate și „note de călătorie”, ele fiind scrise de redactorii care fuseseră pe aceste meleaguri. Se mai întâmpla însă ca prin unele locuri să nu fi ajuns picior de ziarist. În acest caz, se recurgea la soluția de rezervă, la așa-numitele „pagini de atlas”.

Numai că și în acest caz existau reguli fixe de redactare. În mod obligatoriu, articolele trebuiau să atingă următoarele puncte fixe:

– numele statului, situație geografică, numele capitalei, număr de locuitori;

– câteva repere istorice (cu mare atenție la data proclamării independenței);

– stadiul relațiilor dintre România și statul aniversar, cea mai mare atenție fiind acordată vizitelor „de prietenie” ale Tovarășului în aceste state. În acest caz trebuiau date citate din „Tovarășul” din care să reiasă aprecieri asupra „evoluției ascendente” a acestor relații;

(Continuare în pag. a II-a)

Agenda Eleni Ceaușescu

Furfurotul, metacrilatul și încă nu știu ce alt produs chimic complex – fără urme într-o memorie normală ca a mea după studiul bisăptămânal al chimiei în șapte ani școlari consecutivi – au fost tema primei ședințe de lucru cu Nicolae Ceaușescu („la săliță”, orele 10:30-11:05). Se subînțelege că „academiciana” îi șezuse alături. Ca și cum nu i-ar fi fost de ajuns această plonjare în universul unei științe pe care n-o studiaseră formal niciodată, după-amiază, tematica unei a doua ședințe prezidate de Nicolae Ceaușescu a fost în același domeniu („balanța coloranților”, orele 17:10-18:20). Cum proceda? Căci de la el învățase, desigur, și „savanta” după ce și-o asocia la putere. Prea târziu devenit critic – ca să mai aibă alt efect decât al restituirii – Dumitru Popescu a descris

astfel maniera lui Ceaușescu de a ține hăturile pe drum necunoscut. „Planifica ședințele în mici interstii ale programului propriu și uneori ele nu durau nici o jumătate de oră. Răsfoia plictisit stufosul material, puțin gheboșat asupra lor, parcă mai mult ca să-și ascundă fața acră decât pentru a căuta ceva în ele, și spunea «Da» – cuvântul servind ca formula de deschidere a discuției. Dacă nu vorbea nimeni, după câteva minute de tăcere, ce ar fi vrut să fie rezonanța gândirii sale, dădea un verdict ambiguu: «Să se citească și în colectivul respectiv și să fim informați». Sau: «Să se mai ceară și avizul secției cutare». Dacă se emitea o cât de mică obiecție, se lega de ea și amăna materialul, cerând revederea lui de autori în lumina ultimelor documente de partid. Se întâmpla să dea

și aviz, adăugând o recomandare cu valoare generală, punând apoi raportul în teancul materialelor «rezolvate». Cerceta absent fețele celor din jur, și ridică și pleca fără un cuvânt, lăsând cancelaria să strângă mapele.”

Dar ea? Ce făcea ea?! Putem presupune, după notațiile agendei, că uneori pleca împreună cu el, după ședință, la Cabinetul 1. Alteori, după metoda învățată de la Tovarășul (în fapt, stilul lui Stalin, imitat de toți discipolii puterii lui), își chema subalternii, unul câte unul, la Cabinetul 2. Rar câte doi. Luni, 29 mai 1989, cu excepția vizitei matinale a Polianei Cristescu, îi solicitase pe Gheorghe Oprea, I.M. Nicolae, Maria Ionescu, Iulian Vlad, Silviu Curticeanu, Vasile Nicolcișoi și Ion Stoian.

Lavinia BTEA

DIN BANCOTECA „EPOCII DE AUR“

NENEA IANCU, „GLOBE-TROTTER“-UL NOSTRU

(Umare din pag. 1)

– similar, din partea șefului statului aniversat se reluau aprecieri, de regulă cât mai elogioase, despre țara noastră și, mai ales, despre conducătorul său.

Dacă între organizațiile de tineret din cele două țări existau relații mai strânse sau vizite de dată mai recentă, faptul era consemnat într-un pasaj distinct.

De la sine înțelese, toate articolele acestea se încheiau cu urări prietenești și cu exprimarea speranței ca relațiile tradiționale de prietenie și colaborare dintre statele (eventual și partidele) noastre să se dezvolte și să se consolideze „în interes reciproc” etc.

Ei bine, mai toate aceste materiale – denumite nu fără rost „materiale de serviciu” – cădeau în răspunderea directă a lui nenea Iancu. Fire meticuloasă și conștiincioasă nevoie mare, nenea Iancu avea o adevărată agendă a datelor aniversare, precum și documentația aferentă. Pe deasupra, nenea Iancu mai avea și un anume exercițiu care îl ajuta să compună, într-un termen rezonabil, textele de care, între noi fie vorba, cei din secția „externe” fugeau ca de dracu’!

Din lipsă de fonduri, jurnaliștii de la „Scinteia tineretului” făceau reportaje despre obiectivele turistice ale Moscovei din birourile lor de la București FOTO: AFP/MEDIAFAX

De tot hazul era însă altceva, deși nenea Iancu nu fusese nici măcar până la Ruse, pentru mulți cititori, faptul că scria cu atâta aplomb că despre Burundi, ba despre Nigeria, ba despre Laos, ba despre Trinidad Tobago îi crease faima unui neobosot globe-trotter. Fiind, în consecință, respectat și (de ce nu?) invidiat. Mi s-a întâmplat ca, odată întors dintr-o vizită de documentare, în fosta URSS dacă nu mă înșel, să povestesc niscui impresii unor tovi de la un comitet județean

UTC. Primul secretar de la județ m-a ascultat cu luare aminte, după care mi-a tăiat-o amabil, dar ferm: – Tov. ziarist, dumneavoastră călătoriți mult peste hotare, dar aveți la redacție un tovarăș, Al. Iancu. La câte scrie, eu cred că omul

asta a văzut toată lumea. O asemenea perlă nu putea trece ușor. – Tov. prim, i-am răspuns, nu numai că acest tov. Iancu a văzut toată lumea, dar să știți că el este unul dintre artiștii din umbră ai politicii externe a partidului și statului nostru. L-am lăsat pe omul nostru să mai mediteze la cele spuse și m-am întors în redacție. Aici, pe cine găseam implorându-l pe redactorul-șef, Ioan Strugari, să îi aprobe o deplasare de trei zile în județul Argeș? Pe nenea Iancu! După cât de ridicat era tonul șefului, era clar că solicitarea nu avea șanse de izbândă. M-am mobilizat, instantaneu.

– Tovarășe redactor-șef, nu îi puteți refuza cererea lui nenea Iancu. Dimpotrivă, el trebuie felicitat pentru faptul că între două drumuri de la Roma și Paris își face timp să tragă o fugă la Roma și la Paris. (Sloganul: „Dal la Roma și Paris; nu! la Roma și Paris!” vestejind, la acea vreme, pentru a-i critica pe cei care nu făceau, „zile de teren” în țară, ci numai peste hotare).

Așa a reușit „globe-trotter”-ul nostru, nenea Iancu, să plece, pentru trei zile! (și) la Pitești!

Șerban CIONOFF

ARTICOLUL ZILEI

DACIADA DE VARĂ 1989

Sănătatea și sportul sunt două noțiuni care se presupun și se condiționează reciproc în așa măsură, încât a insista pe această temă ni se pare inutil. De altfel, revista noastră a militat ori de câte ori a avut prilejul pentru păstrarea sau redobândirea sănătății prin practicarea exercițiului fizic, un mijloc eficace și la îndemâna tuturor.

O dată cu venirea primăverii cresc posibilitățile de practicare a sportului atât în mod individual, cât și în colectiv, într-un cadru organizat. Acest cadru este oferit cu generozitate de Competiția națională Daciada, a cărei etapă de vară se află acum la cea de-a VI-a ediție.

Conceptată de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Daciada a constituit și constituie principalul mijloc pentru îndeplinirea obiectivului principal pus de partid în fața mișcării noastre sportive – cuprinderea maselor largi de oameni ai muncii, a întregului tineret în practicare sistematică a exercițiului fizic și sportului.

Comisia centrală de organizare a „Daciadei” a elaborat pentru etapa din vara acestui an un Plan de măsuri ce va asigura un larg caracter de masă acestei competiții. La nivelul tuturor

localităților și asociațiilor sportive din școli, întreprinderi, instituții, facultăți, cooperative meșteșugărești, la sate și în unități militare se vor organiza crosuri, competiții sportive de masă și de performanță, în aer liber și în săli, prin care să se cuprindă un număr cât mai mare de participanți din rândul prescolariilor, elevilor, studenților, al tineretului și al diferitelor categorii de oameni ai muncii, precum și al militarilor. O atenție deosebită se va acorda gimnasticii în școală și în locul de muncă, în special, oinei (în special în mediul rural), precum și celorlalte ramuri de sport. Disciplina sportive cu finale pe țară vor constitui prilejuri pentru afirmarea de noi talente, care vor fi promovate pentru impulsivitatea sportului de performanță.

Crosul pe care revista noastră îl organizează anual sub deviza „Aleargă ca să fii sănătos!” se va desfășura (în județul Vrancea) și de această dată sub genericul Daciadei.

Așadar, o invitație la întrecerile Daciadei de vară oferită tuturor, indiferent de vârstă, o invitație la relaxare, la sănătate și, de ce nu, la un prim pas spre sportul de performanță.

Constantin POPOVICI
Sănătatea, nr. 5/1989

JURNALUL ZILEI

(Umare din pag. 1)

„Puternic mobilizați de vibrațiile dumneavoastră îndemnuri, mult iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, oamenii muncii din județul nostru, în frunte cu comunistii, sunt ferm hotărâți să acționeze în continuare pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan și a programelor de dezvoltare în profil teritorial”, scriau constructorii bihoreni „Tovarășului”.

„Mobilizare exemplară” în agricultură

În toată țara se întinse ritmul lucrărilor de sezon în agricultură, susținuta de presa vremii. La ordinea zilei, erau pregătirea secerișului și recoltarea legumelor. Așadar, reportajele erau cu temă mobilizatoare. Pentru că mai erau câteva săptămâni până la coacerea orzului și grâului, se cerea agricultorilor să pregătească combinele, să delimiteze arile și să amenajeze depozitele. „Inginerii-șefi și șefii de fermă, toți specialiștii ai datei și urmărirea permanentă, în perioada următoare stadiul de coacere a lanurilor de orz, astfel ca la momentul potrivit să se poată intra cu toate forțele existente la seceriș”, îndemna Informația Bucureștiului, într-un amplu articol despre lucrările de pe ogoarele județului Ilfov.

Zona Urziceni, codașa producției legumicole ialomițene

Producția de legume timpurii devinse tema de actualitate a Scintei. Florea Ceaușescu, fratele

mai mic al „Tovarășului”, redactor la Scinteia, s-a deplasat în județul Ialomița. Din documentarea celui cunoscut ca nea Florică printre apropiații reieșea că „unitățile de producție” din regiunea Fetești (unde funcționa și fabrica de conserve) și Fierbinți-Maia-Brazi erau frunțase. În schimb, zona Urziceni (care deservea aprovizionarea Capitalei cu legume proaspete) ocupa ultima poziție în statisticile anului 1989.

Ziariștii nu mai aveau voie în tipografie

Regimul deplasării ziariștilor în teritoriu se înăsprise în ultimele luni. Gestul gazetarilor de la România liberă (Petre Mihai Băcanu, Anton Uncu, Mihai Creangă), care pregăteau în secret un ziar clandestin, critic la adresa regimului comunist, puseseră pe jar conducerea statului. Să afle ce scriau și ce făceau „lucrătorii în presă” devenise sarcina securistului „arondat” fiecărei redacții. Despre măsurile de supraveghere luate în primăvara anului 1989, își amintește Sorin Ovidiu Bălan, pe atunci redactor la Scinteia Tineretului, „organul de presă” al UTC. „Noi știam că nu e voie să mergem în tipografie de când cu Băcanu. Era un securist care avea lista cu cine era de serviciu și numai așa trei-patru oameni aveau acces acolo. Pe teren, înainte de a pleca trebuia să spui foarte clar unde te duci, ce faci, te sunau de la UTC, dacă ești, dacă ai ajuns. Există un ofițer de Securitate care răspundea ceva mai strâns de fiecare publicație. La noi era unul maiorul Doșan. Inițial nu avea birou în redacție, dar după aceea avea un birou. O fi avut el și turnători printre ziariștii.”

Metamorfoză: un grănicer s-a preschimbât în „frontierist”

(Umare din pag. 1)

Un trecut de-a dreptul glorios, care nu l-a scutit însă de acuzația de „călcare de consemn”. Faptă gravă, care, la sfârșitul procesului, i-a adus condamnarea la patru ani de pușcărie. În schimb, Comănicu, abia revenit în țară, s-a trezit pus în fața unui întreg pomelnic de acuzații, care mai de care mai gravă: de la „călcarea de consemn” și „furt calificat” până la „trezirea frauduloasă a frontierelor” și „nerespectarea regimului armelor și munițiilor”. Ba chiar și cea de „contrabandă”. Detaliind gravitatea faptelor comise de grănicerul transfig, anchetatorii au menționat în mod special: „Perturbarea gravă a pazei și apărării frontierei de stat prin breșa creată în dispozitivul de luptă a armatei a dizolvării unui element de serviciu. Dar și lipsirea celuiilalt militar de instrumentele indispensabile îndeplinirii misiunii, adică arma și binoculul cu infraroșii”. De parcă Iancu ar fi dormit mai liniștit în post dacă avea cu el pușcociul și AONP-ul. Privită din punct de vedere strict contabil, „evadarea” grănicerului ar fi putut aduce statului român o pagubă de peste 100.000 de lei, sumă care pentru acele vremuri era încă o adevărată avere. Binoculul costa exact 98.888,50 lei, iar AKM-ul încă 3.304,70 lei. Este drept că, atunci când l-au predat, grănicerii l-au trimis în țară cu tot cu cele două obiecte pe care le luase cu el. Astfel că instanța militară nu l-a mai obligat să le plătească și pe acelea. Până la capăt, Comănicu a primit mai multe pedepse, pentru fiecare dintre acuzații: cinci ani pentru „călcarea de consemn”, șapte ani pentru „dezertare”, doi ani pentru „furt calificat” și doar trei ani pentru „trezirea frauduloasă a frontierelor”. Dar grosul pedepsei l-au constituit cei șapte ani pentru „nerespectarea regimului armelor și munițiilor” și alți șapte ani pentru „contrabandă”. Conform legii, a avut de executat pedeapsa cea mai mare, adică șapte ani. Plus un spor de trei ani, datorat circumstanțelor agravante. Deci, în total, zece ani de pușcărie. La care s-a adăugat și obligația de a plăti 67,98 bani, prețul a 30 de cartușe pe care le-a răstăcit cumva în timpul călătoriei sale prin Ungaria, până la granița cu Cehoslovacia.

Vasile SURCEL

Ziarele susțineau că lucrările agricole de vară erau în toi FOTO: Revista FEMEIA

„Cedonia”, concurs de film documentar

În fiecare primăvară la Sibiu, Comitetul județean de cultură și educație socialistă, întreprinderea cinematografică și Studioul Al. Sahia organizau săptămâna-concurs a filmului documentar „Cedonia”. În anul 1989, 20 de filme au concurat pe tema „Sportul – sănătate și frumusețe, performanțe pentru culorile patriei”. În concurs au intrat documentare realizate la Studioul Sahia și la Studioul cinematografic al armatei, printre care: „Olimpicii români”, „Steaua fotbalului românesc”, „Între pământ și cer”, „Marșul poștașilor”, „Drum bun”, „Pe bicicletă”. Tot la Sibiu, s-a desfășurat „Luna mu-

zeelor”, la care au participat Muzeul tehnicii populare, Biblioteca complexului muzeal, Galeria de artă, Muzeul de istorie naturală din Cisdănie.

Realizările „organelor feroviare”

Nu trecea o zi fără ca CFR să nu anunțe vreo măsură privind îmbunătățirea transporturilor de călători. După ce modificaseră planul mersului trenurilor, „organele feroviare” anunțau inaugurarea lucrărilor la Gara de Nord din București, modernizarea unor stații, înființarea unor agenții de voiaj. Potrivit conducerii CFR, casele de bilete și instalațiile electronice de teleafișaj (după mo-

delul Gării de Nord) se înmulțiseră în toată țara. La parterele blocurilor la Lupeni, Brazi, Orăștie, Tg. Neamț se înființaseră agenții de voiaj. Schimbări erau anunțate și la București. „O atenție deosebită s-a acordat ridicării nivelului de servicii a călătorilor în Gara de Nord, principala poartă feroviară a Capitalei, prin care se perindă zilnic circa 200.000 de persoane. Prin lucrările executate la exteriorul clădirii, Gara de Nord a căpătat o haină nouă. Pentru îmbunătățirea fluxului călătorilor, pe lângă stațiile de metrou existente, la aripa Gării de Nord dinspre Calea Griviței se va lega peronul central de stația de metrou”, declara ziarului România liberă inginerul Constantin Ciobănel, director general al Regionalei CFR București.

Florin MIHAİ

JURNALE PERSONALE

(Umare din pag. 1)

Acum, sâmbătă, după ce cei de la IPB, ISLGC și CC al UTC sunt frecanți de vreo trei luni cu tot felul de încercări, a cerut o piață circulară, apoi una dreptunghiulară, apoi alte variante și, în sfârșit, sâmbătă a cerut una eliptică. N-a spus el cuvântul eliptic, dar cei din preajma lui l-au înțeles din priviri și atunci eu (în secția mea se „elaborează” studiul) primesc sarcina să fac foarte, foarte urgent un plan de situație la 1/500 cu piața eliptică. Apoi, foarte urgent, duminică, 21 mai 1989, cei de la machete au fost mobilizați la serviciu, iar de la mine doi arhitecți au tăiat sabloane. Eu m-am dus cu trei topometri cu mașina institutului în Piața Orhideelor, unde mă așteptau de la întreprinderea de drumuri directorul Păun + 50 de muncitori de la patru ACM-uri + o echipă de la lanuc (ICMCC), o armată de macarale, schele, jaloane, ciocane, sărme, vopsele etc. Am trasat de la 8 dimineața conturul pieței eliptice. S-au montat schelele-turn înalte de 7-8-10 m din țevi, în vârful fiecărei țevi câte un cub cu L = 1,5 m îmbrăcat în pânză albă. Toate aceste 13 sonde (arătau ca schelele de la Moreni sau din Texas) trebuiau să fie vizibile de pe un podium înalt de 8 m, confecționat din dulapi și scânduri (se puteau face dușumeaua și astereala unei întregi case din cât material lennos-a consumat numai pentru cinci minute, cât „arhitectul” urma să urce pe schelă, pe platformă și de acolo să

arate cu degetul). La un moment dat s-a observat că unul dintre turnuri cu cubul acela alb în vârf nu se vedea clar, în gospodăriile oamenilor erau câțiva pomi fructiferi care împiedicau vederea. Fără să întrebe pe nimeni, trei copaci au fost tăiați în câteva minute și astfel privirea prezidențială putea aprecia nestânjenită de pe platformă dacă „soluția urbanistică” propusă e corectă, „din punct de vedere al compoziției urbane și al dimensiunilor cadrului de arhitectură, asociate cu asigurarea unei fluente optime a circulației și cu punerea în valoare a obiectivului principal: Centrul de cultură al tineretului”.

Pe la ora 13:00, duminică, eram gata cu toată trasașea pe viu, a venit v.p. Iordache, s-a urcat pe prepeleac, a constatat că o schelă-turn trebuia mutată cu circa 1 m (un plop, de data asta, înalt de peste 25 m stânjenea privirea celui așteptat să decidă), în sfârșit, am plecat totuși acasă.

Totul a trebuit executat cu viteza gândului. De sâmbătă până duminică la prânz... ei, bine, el n-a avut timp să vină în zonă, așa că toate turnurile cu cuburi albe, cu zecile de jaloane stau de opt zile în ploaie și în soare, păzite cu strânsnicie și nu dispară cumva.

Secvența e un mic fleac din modul cum se trasează azi marile contururi urbane ale Bucureștiului de mâine. Așa s-a făcut absolut cu toate traseele și axele, și pietele, și bulevardele, cu schele și machete, cu jaloane pe viu la fața locului pe care realitatea a dovedit că nu le percepe și nu le precepe decât după ce casele sunt gata ridicate, și atunci face alte „corecții pe viu”, înălțând sau coborând, rotunjind sau

îndreptând intersecțiile, transformând formele blocurilor, chinând mințile specialiștilor și ale constructorilor pentru a înfăptui tot, dar absolut tot ce-i trece prin minte.

Rezultatul se vede: un nou centru odios, haotic, lipsit de orice simț al măsurii, al compoziției, amestec de ambianțe, de vanitate și putere cu lipsă de gust și gust de zorzoane, de ornamente de parvenitism și kitsch unic în lume.

La 26 mai ne-au căutat Doina și Romi (Ana Blandiana și Romulus Rusan). Ne-au lăsat în cutia de scrisori recentul volum apărut cu poeziile Anei Blandiana, cu dedicația prietenească plină de căldură. Ne pare rău că n-am fost acasă, ținem legătura cu ei fără a lăsa urme la vedere.

Gheorghe Leahu,
Arhitect în „Epoca de aur”,
f.l., Fundația Academia Civică,
2004, p. 231-232

Am primit ieri scrisoarea de la Peter Scarlat – mult mai repede decât mă așteptam. Imi scrie să iau legătura cu Les High, directorul Bibliotecii Americane, care ar putea să mă ajute în problema cu bursa. La prima vedere, asta ar putea fi mai puțin încurajator, dar cum întreaga scrisoare are multe subînțelesuri, s-ar putea ca Peter să fi luat el legătura cu acesta. În orice caz, trebuie să vorbesc cu domnul Les High, să văd ce șanse am.

Alexandru Tatos, Pagini de Jurnal.
Ediție alcătuită de Liana Molnar-Tatos, București,
Editura Albatros, 1994, p. 534

PROBLEMA DEZARMĂRII ÎN VIZIUNEA LUI NICOLAE CEAUȘESCU

La întâlnirile cu liderii Tratatului de la Varșovia, Nicolae Ceaușescu încerca să se remarce promovând o „politică de pace” FOTO: Arhivele Naționale

(Urmare din pag. 1)

Prin propunerea respectivă, Nikita Hrușciov a dovedit încă o dată faptul că Organizația Tratatului de la Varșovia era o creație sovietică, „țările prietene” din cadrul alianței neavând suficientă autoritate în privința înființării sau desființării acesteia.

Se pare că, cel puțin în primii ani, Organizația Tratatului de la Varșovia a contat mai mult ca o monedă de schimb în discuțiile dintre reprezentanții Uniunii Sovietice cu Occidentul, spre deosebire de NATO, care devenise o alianță militară în adevăratul sens al cuvântului.

La un moment dat, diplomația românească a preluat leitmotivul lui Hrușciov. Apoi, în anii '80, în mijloacele de informare în masă românești au început să fie prezentate „concepția originală a tovarășului Nicolae Ceaușescu” despre desființarea concomitentă a NATO și a OTV, precum și ideea dezarmării generale, convenționale și nucleare.

La reuniunea de la Moscova a Consiliului Politic Consultativ al Organizației Tratatului de la Varșovia (22-23 noiembrie 1978), Nicolae Ceaușescu a încercat să utilizeze în folosul său cele două idei menționate (generoase și utopice în același timp). Astfel, dominația sa a criticat dur propunerile liderilor militari sovietici de modernizare a arsenalului armatei române și s-a declarat împotriva escaladării cursei înarmărilor între Est și Vest. În discursul său, Nicolae Ceaușescu a spus următoarele: „Este imposibil de a accepta propunerile sovietice cu privire la înarmările pentru cincinalul următor (1981-1985 - n.r.). Sigur, fiecare guvern și partid sunt libere să hotărască așa cum vor dori. Noi trebuie să vă spunem însă că nu putem să suportăm și nu ne vom angaja pe această cale, pentru că ar însemna să punem în pericol nu numai realizarea planului de dezvoltare, dar să aducem grave prejudicii întregii situații economice a țării și, ca atare, și consolidării statelor socialiste ale Pactului de la Varșovia, a capacității de luptă”.

În opinia noastră, atitudinea de frondă a lui Nicolae Ceaușescu față de conducătorii sovietici - pe care acesta a afișat-o de nenumărate ori - a mascat problemele grave ale economiei românești. Liderul politic de la București avea cunoștință despre slăbiciunile acesteia încă din anii 1970-1971, iar criza mondială de energie din anul 1974, precum și cutremurul de la 4 martie 1977 au determinat în mod evident o acutizare a crizei economice din România.

În consecință, chiar dacă ar fi dorit să pună în aplicare planurile marelui sovietic, propuse la reuniunea de la Moscova de la 22-23 noiembrie 1978, Nicolae Ceaușescu nu avea la dispoziție suficiente resurse materiale și financiare pentru a investi în arsenalul armatei române. Pe un asemenea fond, dezarmarea și desființarea concomitentă a NATO și OTV păreau niste soluții normale de ieșire din criza economică în care se afla România și din spirala confruntării permanente între statele NATO și cele ale Organizației Tratatului de la Varșovia.

Opoziția lui Nicolae Ceaușescu față de încercările Moscovei de a moderniza arsenalul și tehnica de luptă din dotarea armatei române a crescut în intensitate la începutul anilor '80, când efectele negative ale crizei economice din România erau evidente. În anul 1982, cheltuielile militare ale

României au fost limitate la nivelul atins în anul precedent, iar în 1986 s-a aprobat reducerea unilaterală cu 5% a efectivelor, armamentului și cheltuielilor militare ale statului român. Totodată, în cadrul unei întâlniri pe care a avut-o la 14 noiembrie 1986 cu membrii Consiliului Militar al Forțelor Armate Unite ale statelor membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia, Nicolae Ceaușescu a declarat: „Aproape 50% din efectivele armatei române lucrează la realizarea unor obiective economice. Considerăm că prin aceasta își menține chiar mai bine nivelul pregătirii de luptă și politice, spiritul de muncă, participând efectiv la desfășurarea programelor de dezvoltare a țării”.

Aceste acțiuni unilaterale românești au perpetuat neînțelegerile între liderul de la București și comandantul-șef al Forțelor Armate Unite, mareșalul sovietic Viktor G. Kulikov. Tensiunea dintre aceștia a atins un punct critic la 28 mai 1987, în timpul desfășurării la Berlin a Consfătuirii Comitetului Politic Consultativ al Organizației Tratatului de la Varșovia. În cursul reuniunii, Nicolae Ceaușescu s-a opus, în prima fază, adoptării la nivelul întregii alianțe a principiului propus de mareșalul Viktor G. Kulikov, de reducere concomitentă a forțelor armate ale celor două blocuri militare din Europa, „până la un nivel suficient, rațional”.

Printre altele, liderul român a declarat: „Iată de ce pentru noi nu este acceptabilă ideea acestui principiu al stabilirii «suficienței». Ce se poate înțelege prin «suficiență»? Cine trebuie să stabilească și ce reprezintă această «suficiență»? Noi nu suntem în nici un fel de acord să dăm mână liberă nimănui, și cu atât mai mult militarilor să stabilească ei cât trebuie să reprezinte efectivele, armamentele și cheltuielile militare. Acestea sunt probleme ale popoarelor, ale statelor, ale partidelor, iar problema nivelului armamentelor trebuie să o stabilească partidele, statele. În același timp, este necesar să se afirme cu toată claritatea necesitatea concentrării tuturor forțelor în vederea dezvoltării economico-sociale, ca o parte esențială a întăririi capacității de apărare a statelor noastre”.

Practic, Nicolae Ceaușescu considera că autoritățile de la Moscova au luat decizia respectivă fără să-i ceară acordul, deci se încălcăse principiul privind neamestecul în treburile interne ale României. Dar o asemenea explicație nu putea să ascundă vanitatea liderului român. Acesta dorea să joace un rol important în negocierile dintre SUA și URSS privind reducerea efectivelor militare și a armamentului din Europa. Astfel, prin succesele vizate pe plan extern, Nicolae Ceaușescu s-a străduit să refacă prestigiul său și cel al României, afectate de profunda criza economică prin care trecea țara.

Totodată, se poate remarca faptul că secretarul general al PCR s-a opus din nou propunerilor sovietice de modernizare a arsenalului unităților militare românești, la fel ca în noiembrie 1978, la Moscova. Motivul nemărturisit al respingerii planului autorităților sovietice a fost, și de acea dată, criza economică din România.

În afară de duritatea cu care a respins principiul suficienței forțelor militare - pe care atât sovieticii, cât și americanii l-au aplicat ulterior în alianțele pe care le conduceau, fără să țină cont de părerea liderului român -, se poate observa o contradicție din finalul

declarației lui Ceaușescu. Acesta considera că o dezvoltare economico-socială, pe fondul unei scăderi concomitente a cheltuielilor militare, ar fi condus la întărirea capacității de apărare a României. Numai că o asemenea dezvoltare economico-socială, neînsoțită de măsuri complementare privind securitatea națională, putea transforma România într-o pradă ușoară pentru orice stat care ar fi fost tentat să obțină prin presiuni și/sau agresiune armată avantaje materiale, financiare și/sau teritoriale pe seama statului român.

Cu toate că a adoptat o atitudine extrem de critică la adresa lui Viktor G. Kulikov, Nicolae Ceaușescu a semnat la Berlin documentul propus de mareșalul sovietic, intitulat „Cu privire la doctrina militară a statelor membre ale Tratatului de la Varșovia”. Alături de liderul român au semnat ceilalți șase conducători ai statelor membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia. Prin impunerea principiului „suficienței forțelor”, sovieticii au încercat, pe de-o parte, să reducă substanțial fondurile destinate inițial programelor de dezvoltare a armelor convenționale și nucleare. Pe de altă parte, aceștia au alocat fondurile rezultate din stoparea temporară a cursei înarmărilor pentru continuarea procesului de restructurare a economiei sovietice.

Promovarea acestor idei în celelalte state membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia a fost realizată cu acordul lui Mihail Gorbaciov, care a acceptat, de asemenea, în anul 1988 reducerea efectivelor armatei sovietice cu 500.000 de militari în anii 1989-1990, retragerea completă a șase divizii sovietice de tancuri din Ungaria, Cehoslovacia și RDG (circa 10.000 de tancuri și 8.500 de piese de artilerie și sisteme de lansare a proiectilelor împotriva forțelor terestre). Totodată, au fost desființate marile unități retrase din statele respective în URSS, iar în cursul anilor 1989-1990, forțele aeriene sovietice din partea europeană a țării și din statele comuniste unde existau baze aeriene sovietice au renunțat la 800 de avioane de luptă, în mare parte uzate moral și fizic.

Analizând faptele, se poate constata faptul că Nicolae Ceaușescu a dat numeroase declarații în legătură cu adoptarea acelei direcții strategice de acțiune politico-militară, însă nu a reușit niciodată să o impună în cadrul Organizației Tratatului de la Varșovia. Paradoxal, în momentul în care mareșalul Viktor G. Kulikov a propus la Berlin principiul suficienței forțelor militare, venind practic în sprijinul celor afirmate de nenumărate ori de liderul român, tocmai Nicolae Ceaușescu s-a revoltat și a criticat concepția de bază a noii doctrine a alianței.

Pe de altă parte, liderul român a propus în noiembrie 1978, la reuniunea de la Moscova a Comitetului Politic Consultativ, reducerea efectivelor militare de către marile puteri și retragerea unor unități în limitele frontierelor naționale. După aproape 10 ani, liderul sovietic Mihail Gorbaciov a ajuns la aceeași concluzie și a procedat, unilateral, la retragerea a șase divizii de tancuri din Ungaria, Cehoslovacia și RDG.

La prima vedere, Nicolae Ceaușescu a reușit să-și vadă îndeplinită propunerea, dar nu trebuie să pierdem din vedere faptul că situația politico-militară și economică internațională era cu totul alta în anii 1988-1989 comparativ cu anul 1978.

Dr. Petre OPRIS

(Urmare din pag. 1)

Tot din capitolul „amintiri de neuitat”, actrița mai are o poveste: „Pe vremea aceea, jucam pe scena Teatrului din Sfântu Gheorghe, împreună cu partenerul meu de film, Lucian Nuță. Veneam amândoi de la Sfântu Gheorghe, cu trenul, și mergeam spre filmări. În apropiere de Predeal, s-a rupt trenul. Problema a fost destul de complicată, dar important este că am rămas pe șină. A durat câteva ore până a venit o locomotivă să ne tragă și, din această cauză, am întârziat foarte mult la filmări. Colegul meu a avut o prezență de spirit fantastic, iar când am ajuns în gară la Predeal i-a cerut șefului stației o foaie prin care se confirma faptul că a existat acest incident. Cei de la echipă s-au impacientat. Nu știau ce s-a întâmplat cu noi. Ne-au așteptat în gară, au văzut că nu mai venim și s-au dus la locul filmărilor anunțând că... nu am sosit. Lucrul acesta nu se putea întâmpla. Numai dacă erai mort nu te duceau la filmare. Oricum, după ce am ajuns acolo, greu ne-au crezut și au acceptat scuza noastră”.

Pentru orice actor era o bucurie să joace într-un film, cu atât mai mult cu cât îi revenea rolul principal. Totuși, au existat și stări mai puțin entuziaste din cauza anumitor scene care se inserau în filme, secvențe cu iz

Striptease în „O vară cu Mara”

patriotic și care aveau rolul de a salva un film de cenzură și de a i se facilita trecerea mai ușoară la vizionare.

„Vă dați seama că nu era nimeni foarte fericit de ceea ce se întâmpla la vremea respectivă, mai ales că era la sfârșitul lui '88. Pentru toată lumea se umpluse paharul și nu făceam cu drag, nici noi, actorii, și nici regizorii, roluri comuniste. Dar încercam să ne strecurăm și să aducem în prim-plan alte lucruri, mai sensibile - dragostea, relațiile cu părinții, relațiile între frați. Făceam în așa fel, încât să primeze altele. Dar era nevoie să fie și partea aceea comunistă, numai că să se salveze filmul și să treacă de comisie. Spre exemplu, în acest film, este o secvență cu mine când mă duc la scaldat. Mă dezbrac și unul dintre personaje mă pândeste printre frunze. Este vorba despre Dan Puric, care mă plăcea în film. Eu, pentru că-mi dau seama că sunt spionată, încep să țip și frații mei, care erau pe undeva pe la marginea pădurii, vin imediat, crezând că mi s-a făcut ceva rău. Pentru secvența asta, regizorul a riscat. A zis: «Hai să facem în așa fel, încât să pari chiar goală»

goală. Prin urmare, mi-am pus un slip foarte subțire, de culoarea pielii, astfel încât filmată de la distanță nu se observa că aveam ceva pe mine. Am avut emoții la vizionare. Dar pentru că personajul meu era unul foarte inteligent, eram o fetiță cuminte, eram apărută de frații mei, se marșă mult pe ideea de familie, nu au avut nici un cuvânt de spus și a rămas secvența în film, cu toate că nimeni nu se aștepta. Au mers la noroc. Și nu s-a comentat deloc. În ceea ce mă privește, mi-a făcut plăcere rolul pentru că, în primul rând, filmam. Era meseria mea și era o bucurie să joci rolul principal dintr-un film. Eram foarte fericită, iar rolul meu nu era chiar un rol de comunistă, așa că nu aveam de ce să fiu supărată. N-am avut nici un stres, mai ales că am fost onorată să joc alături de domnul Ilarion Ciobanu, care era tatăl meu, de Mircea Diaconu, de domnul Sebastian Papaiani... Erau actori pe care-i știam de mic copil și era onorant pentru un tânăr actor, care terminase de doi ani facultatea, să joace alături de nume mari ale cinematografului noastre.”

Roxana-Ioana ANCUȚA

RADIOGRAFII CULINARE

Crap prăjit la borcan

Am avut o colegă care-și rupsesse un picior. Șeful m-a rugat să-i duc banii pe concediul medical, pentru că era în drumul meu spre casă. Ceera să fac? Doar era colega mea! Poate că și ea ar fi făcut același lucru pentru mine, dacă mi se întâmpla ceva. Doamne ferește! Li dau telefon și-i spun că năvălesc, ba o întreb și dacă vrea cumva să-i cumpăr ceva în drum. Nul. Nu dorea decât banii! Mai bine, îmi spun eu. Așa că iau banii și pornesc la drum, după terminarea programului. Traseu cunoscut, colegi de drum, ce mai calea-valea, drum obișnuit până la un punct, adică până la intersecția Străzii Constantin Brâncoveanu cu Dumitru Petrescu. Și, ca orice căutător de hrană, abil și cu simțurile ascuțite (nu e frumos să zic fiară), zăresc la parterul unui bloc, unde se afla o „Alimentara”, o coadă. Adică oameni care stăteau la coadă. M-am dat jos imediat în stația cu pricina și am zburat, aproape, către magazin. Se „băgase” pește! „Ei, așa!”, o să ziceți în răs, „parcă nu mai văzuserăți pește!”. Ba da, am văzut la greu, numai că asta era crap și proaspăt de tot! E drept că era fitofag, adică „dă la chinezesc” dă mănâncă numai iarbă!”, după cum i se dusesse vestea.

Așa că, m-am așezat la coadă. Ce să zic, aveam să stau ceva mai mult, dar merita. Și am stat! Două ore. Șiam cumpărat trei pești, nu doi, pentru că primiseră mulți și nu aveau unde să-l țină.

Cu peștii în sacoașă, mă duc la colega mea care, între timp, cred că albe de spaimă (era

vopsită la păr). Când m-a văzut, teafără, cu un aer triumfător și cu banii toți, m-a pupat îndesat și s-a relaxat flească pe scaunul pe care și-l pusese lângă ușă, ca să mă aștepte. M-am scuzat și i-am arătat namilele de care trăsese până la ușa ei. De aici am pornit o discuție pe teme culinare. Rețete de pește de toate categoriile. Între timp, pentru că tot și-a revenit, a șontăcăit până la aragaz și a pus de cafeletu, ca să nu ni se usuce gurile. M-a întrebat cum vreau să-l prepar și i-am zis că o să-l fac prăjit și fript, numai că e cam mult și nu-mi place să mănânc mai multe zile aceeași mâncare. Ea, profă de preparat pește, pentru că venea dintr-un sat din Delta, mi-a zis că ar trebui să pun la păstrare măcar unul. Pentru că figura mea avea aspectul „interzis!”, s-a oferit să mă ajute. Și a început să-mi explice: „Mai întâi îi cureți de solzi, de mate, de urechi (branhii), rețezi aripioarele cât mai scurt și îi speli. Pe urmă, le tai capetele și o parte din cozi. Pe acestea le dai cu sare și le bagi la congelator, dacă nu faci acum ciorbă. Doi pești îi tai bucăți și îi faci cum vrei. Parcă spunea fript și prăjit? Da. Restul, te invit eu cum să-l pui la borcan”.

Hopa! Numai că eu doream o anumită metodă de a-l pune la borcan, nu oricum. Și am întrebat-o repede: „Cum? Eu vreau tehnica aia cu peștele prăjit”. „Bine, dragă, așa o să te învăț”, îmi zise ea și începu să-mi înșire. O opresc și-i zic să-mi dea hârtie ca să scriu. Am scris cum mi-a zis: „Peștele se taie bucăți potrivite, se dă prin puțină făină și se prăjește

în ulei. Se taie ceapă felii subțiri și se pune pe fundul borcanului, apoi se aranjează bucățile de pește, se toarnă oțet, adică la o cană cu oțet trei căni cu apă, o linguriță de zahăr, o linguriță sare, foi de dafin, pipet boabe și boabe de muștar. Boabele le presari peste bucățile de pește, apoi torni oțetul până în gura borcanului și pe urmă îl legi cu celofan și-l dai la rece. Îl mănânci când vrei, dacă-l mai găsești, cu cartofi fierți, cu orez, cu mușdej, sau doar cu... gura”. Când am terminat de scris, am pus hârtia în buzunar, i-am mulțumit pentru cafea și am plecat către casă.

Cum am ajuns, mi-a zburat oboseala și m-am apucat să pregătesc peștele. Mă interesa în primul rând cel ce trebuia pus la păstrare. Până la intrarea în bloc mirosea a pește fript și prăjit. De, asta e! Dacă eram la curte, moram tot cartierul, dar așa, mulțumesc scâpat! Am pus pe masă cele două feluri de pește, la consum, iar pe cel de păstrare, în dulapul din balcon, cu indicația precisă „intangibil!”. Tot familionul s-a îndopat cu pește, după cum a dorit fiecare.

După vreo trei săptămâni, mă întorc acasă, fără nici o pradă de pe traseu. Băiatul meu cel mic tocmai își conducea doi colegi de clasă, care fuseseră la noi. Întru în bucătărie și un miros de pește mă întâmpină imbiator. O lovitură simt în inimă! Ah! Nu! Nu se putea întâmpla așa ceva! Îl întreb ce a făcut. Și mi-a zis cu o figură candidă: „Le-am dat și lor să mănânce! Le-am dat și peștel!”. Când mi-a văzut figura plină de obidă, mi-a zis șoptit: „Da Sandu n-are mamă! Are doar bunică! Și n-are nici de pachet! Tovașa a zis că poate-i dăm și ceva haine!”.

La dracu' cu peștele! Mi-a trecut brusc. O să căutam și haine!

Veronica BECTAȘ

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri,
numai cu **JURNALUL**
NATIONAL
CEL MAI CITIT ZIAR DE CALITATE

www.jurnalul.ro

10,9
LEI

Cartile se distribuie la chioscuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

MIȘCĂRI INDEPENDENTE DIN POLONIA

Radio România Liberă a realizat un studiu amplu al mișcărilor independente existente în anul 1989 în țările din Europa de Est.

Mișcarea Alternativa Socială (Ruch Społeczenstwa Alternatywnego) a fost înființată în iunie 1983 la Gdansk.

Cluburile Inteligența Catholică (Kluby Inteligencji Katolickiej) a fost înființat după octombrie 1956.

Comitetul Cetățenilor (Komitet Obywatelski) a fost înființat la 18 decembrie 1988 în Varșovia.

Comitetul pentru protejarea drepturilor pensionarilor și ale persoanelor cu dizabilități (Komitety Obrony Praw Emerytow, Rencistów i Niepełnosprawnych) a fost înființat la 14 mai 1985 la Katowice.

Radio Europa Liberă (München) - Raport al secției de cercetare, condusă de dr. M. Shafr.

Comitetul pentru protejarea drepturilor pensionarilor și ale persoanelor cu dizabilități (Komitety Obrony Praw Emerytow, Rencistów i Niepełnosprawnych) a fost înființat la 14 mai 1985 la Katowice.

Comitetul pentru protejarea drepturilor pensionarilor și ale persoanelor cu dizabilități (Komitety Obrony Praw Emerytow, Rencistów i Niepełnosprawnych) a fost înființat la 14 mai 1985 la Katowice.

Comitetul pentru protejarea drepturilor pensionarilor și ale persoanelor cu dizabilități (Komitety Obrony Praw Emerytow, Rencistów i Niepełnosprawnych) a fost înființat la 14 mai 1985 la Katowice.

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

În căutarea... achizitorilor

Săptămâna trecută, marți, la primele ore ale dimineții, am efectuat un test. Ne-am aflat în postura unui cetățean din cartierul Viziru, care, având asupra sa un colet de hârtie și înțelegând bine rostul recuperării acesteia, a pornit în căutarea unui punct de valorificare.

În jurul orei 9:30 am poposit la toneta din spatele blocului C, din Viziru III. Închis. Nici un orar afișat. Întrebăm prin „vecini” de soarta acestuia. Un bătrânel ne răspunde: „Ce e azi? Marți? Parcă marțea și vinerea este deschis”.

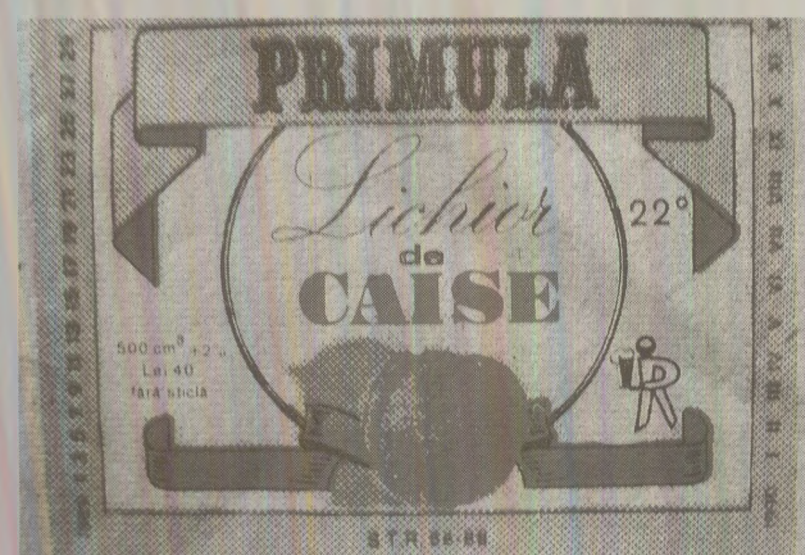
Nu disperăm: trecem linia de tramvai, în cartierul Radu Negru, pe Strada Leningrad. Pe dubite, în plină zi, încercăm să găsim un centru. Ne ajută vecinii. Nici un indicu care să precizeze că dincolo de două porți, ca de castel, se află ceea ce căutam.

Mai rămâne o speranță, deși am intrat în criză de timp: centrul de recuperare din spatele Oficiului poștal nr. 10. În drum spre acesta, încă o tonetă fără stăpân (în spatele restaurantului „Ialomița”).

„Deschis. Surpriza? Nu. În nici un caz nu poate fi vorba de așa ceva – după ce ne-am documentat despre activitatea achizitorului centrului. Acesta, Bărbuț Constantin, se scoală cu noaptea în cap să deschidă. Programul zilnic e între orele 8:00-16:00.”

Virgil MATEI Înainte, jud. Brăila, nr. 9.918 din 1989

amintiri

În lipsă de țări occidentale sau sovietice, românii se mulțumesc cu lichior cu aromă de caise

În timp ce oficialii regizau spectacole propagandistice, polonezii s-au grupat în mai multe organizații de opoziție

Comitetul pentru protejarea drepturilor pensionarilor și ale persoanelor cu dizabilități (Komitety Obrony Praw Emerytow, Rencistów i Niepełnosprawnych) a fost înființat la 14 mai 1985 la Katowice.

Radio Europa Liberă (München) - Raport al secției de cercetare, condusă de dr. M. Shafr.

DIN ARHIVA MINISTERULUI DE EXTERNE

„Solidaritatea”, finanțată de capitaliști

Informarea Ambasadei României la Varșovia către Ministerul Afacerilor Externe

Vă informăm că deosebit de activă campanie electorală desfășurată de „Solidaritatea” este susținută și cu importante fonduri din străinătate, dovadă în plus a intereselor cercurilor din Europa Occidentală și SUA față de evenimentele din Polonia.

Astfel, pentru anul bugetar curent Congresul SUA a aprobat alocarea sumei de 3 mil. dolari pentru asistența financiară a opoziției poloneze (în 1987, ajutorul” s-a ridicat la 1 mil. dolari, iar în 1988 la 2 mil. dolari).

În Bundestagul vest-german, deputatul Gert Weisskir Chen a prezentat recent „conceptul vest-european” de colectare de fonduri în RFG pentru susținerea scopurilor electorale și politice ale „Solidarității” și Comitetului său cetățenesc.

Birourile „Solidarității” din Bruxelles, care operează sub denumirea concepută „Polonia”, au încasat de la începutul acestui an suma de 300.000 dolari.

Cunoscând nevoile practice ale opoziției, postul de radio „Europa liberă” plătește articole publicate de emigranții polonezi și interviurile luate unor lideri ai „Solidarității” în echipamente de telecomunicații și tipografie.

Pe de altă parte, în SUA acționează organizații care asigură, prin contrabandă, alimentarea Poloniei cu broșuri, cărți, periodice și manifeste.

Virgil MATEI Înainte, jud. Brăila, nr. 9.918 din 1989

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Familia Brucan cerea intervenția Cooperativei „Instalatorul”

1. În discuțiile purtate la domiciliu, în ziua de 29 mai a.c., soții Brucan, fiica și ginerele acestora au abordat probleme gospodărești, respectiv modalități de rearanjare a diferitelor obiecte casnice și modificările ce mai trebuiesc aduse instalației de apă, astfel încât spațiul de care dispun să fie folosit cât mai judicios.

Brucan Silviu a ascultat fără a mai face comentarii buletinelor de știri difuzate de posturile de radio occidentale.

Document din volumul: Dosarul Brucan. Documente ale Direcției a III-a Contraspioaj a Departamentului Securității Statului (1987-1989), Iasi, Editura Polirom, 2008, p. 656-657

Diplomații români informau Centrala de la București că „Solidaritatea” este finanțată din fonduri occidentale

Presă, radiouri și televiziunea poloneză au făcut referire la acest sprijin din afară acordat „Solidarității” criticând faptul că „Solidaritatea” a acceptat aceste fonduri.

Tot prin contrabandă se asigură pătrunderea din SUA în Polonia a echipamentelor video, foto, computerelor, echipamentelor tipografice, chiar și a grenadelor fumigene. Așa se explică și faptul că un periodic clandestin ca Mazowsze Weekly este tipărit cu „ultima” tehnologie laser.

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Reflexe

ORIZONTAL: 1) Trăsura cu cai - Volum de corespondență. 2) A prezența un număr ca atare - Încărcător pentru un trăgător. 3) Profită ad-hoc - Pui de lele. 4) Femeie cu cască. 5) Război rece - Lovit de foc (od.). 6) Varietate de mică. 7) Desparte doi prieteni - Două oase într-unul - Lăsatură bărbii. 8) Tărie de oțel - A o lua pe jos. 9) O vorbă pentru Stan Pățitul - Semnal de teren - Urdă la burduf. 10) Relații de cerc. 11) Călauză pe drumul cel drept - Om de știință.

VERTICAL: 1) Vine în vizită la serviciu - Crează atmosferă în cameră. 2) Ipostază sui-generis pentru un ilustru necunoscut - Scurt de coadă. 3) Dame de salon - Cui bătut în talpă. 4) Se remarcă la repetiții (fem.). 5) O masă goală - Sunt într-o formă deosebită - A fi bine pregătit. 6) Manual cu indicații precise - Un număr oarecare. 7) Săruturi la rând. 8) Om de lume - Cor pe două voci. 9) Suspendarea lucrului (pl.). - Notă maximă. 10) A avea posibilități reale de realizare - Avancronică! 11) Nu schimbă nimic - țeșit la câmp.

DIN PRESA EXILULUI

PRIMA SPĂRTURĂ ÎN „CORTINA DE FIER”

Prima spărtură în „Cortina de fier” care a despărțit lumea liberă de blocul comunist a fost făcută nu demult de soldatul Ivan Csupor din armata maghiară, bineînțeles la ordinul autorităților de la Budapesta.

Pe o distanță de 350 km dispăre gardul alcătuit din granița între Ungaria și Austria, ceea ce s-a numit „cortina rusinii”. El era alcătuit dintr-un gard dublu de sârmă din care un fir era electricizat cu o putere de 16 volți, pentru a semnaliza orice tentativă de trecere.

Soldați însărcinați cu această operație lucrează de zor. Autoritățile maghiare le-au cerut ca până la sfârșitul anului 1990 întreaga lucrare să fie terminată.

Există de-a lungul acestei linii și o zonă de mine care a fost desființată, găsindu-se că e prea periculoasă. Unul dintre ofițerii maghiari responsabili cu paza frontierelor a declarat că, „date fiind bunele relații cu Austria, gardul de frontieră este considerat

astăzi inutil. Această va ameliora situația politică și va dovedi în mod practic că nu mai avem nici o frontieră fortificată cu Occidentul”. De altfel, a adăugat el, paza frontierei devenea din ce în ce mai dificilă.

Desfacerea instalației va costa 40 de milioane de forinți, sumă echivalentă cu 660.000 de dolari, adică 1.900 de dolari de kilometru. Au fost chemate să colaboreze și echipe de muncitori civili, cărora li s-a promis că li se va distribui terenul rămas liber. Gardul nu mai avea oricum nici o rațiune de a rămâne. Vizitele între Austria și Ungaria sunt libere din ambele direcții.

Până nu demult, unghurii plecau la Viena să cumpere televizoare, magnetofone, frigider. Cumpărătorii erau atât de numeroși, că uneori șoseaua era blocată pe o distanță de peste 100 km, iar austriecii veneau la Budapesta pentru afaceri de devize. Criza economică maghiară a determinat Guvernul de la Budapesta să ia arareori măsuri restrictive, ceea ce a redus traficul între cele două capitale.

În orice caz, se constată că Ungaria ține foarte mult să se distanțeze de trecutul comunist. Acum câteva zile, primele tancuri sovietice au părăsit teritoriul maghiar. Luna viitoare se vor organiza funeralii naționale pentru Imre Nagy, eroul revoluției din 1956, asasinat de ruși. Perestroika și glasnost merg în Ungaria cu pași mai siguri decât în URSS.

S. SCH. Viata noastră (Israel), mai 1989, Artilor primit prin bunăvoința doamnei Ditta Goshen, coordonatoarea a Centrului de Studii și Cercetare a Istoriei Evreilor din România de la Universitatea Ebraică din Ierusalim

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Întreprinderea Metalurgică Română pentru Aeronautică București, Strada Zăpada Mieiilor 16-18, Sector 1, Platforma Băneasa, în baza Legii 12/1971 încadrează următorul personal muncitor: turnători, forjari, șoferi, merceologi și încărcători descărcători.

Caut femeie îngrijire bolnavă, zona Macaralei. Banca Națională Filiala Sector 1, cu sediul în Strada Londra nr. 10, încadrează urgent controlor poartă.

Instituție de stat încadrează controlor poartă, electrician, zugrav-poseitor și restaurator în pictură. Informații între orele 9:00 - 14:00.

VĂNZĂRI

Vând imobil Breaza, singur curte, gaze, încălzire centrală, garaj, oferte serioase și cu preluare apartament de patru camere, cu chirie, la București.

Vând Saint Bernard, un an și șapte luni, excepțional din părinți campioni, Alba Iulia.

Vând Samsung VX 972 și video-recorder Goldstar, model 1989, împreună cu televizor color. Cumpăr microbuz Volkswagen.

Vând dormitor deosebit, stare foarte bună, ceas electric perete. Vând serviciu Rosenthal pentru persoane, sufragerie, oglindă, diverse obiecte.

CUMPARĂRI Cumpăr player, televizor color, rochie albă deosebită. Cumpăr ceas Patek Philippe sau Breitling sau Rolex. Cumpăr bibliotecă Dona, culoare maro roșcat.

Cumpăr Videorecorder marca deosebită, absolut nou. Vând casete video pentru înregistrare. Cumpăr pui de pisică siameză. Cumpăr video ITT nou, Recorder sau Player. Cumpăr canapea și fotolii piele, stare ireproșabilă, pendulă staționară autentică.

vremea

Vremea a fost în general instabilă în cea mai mare parte a țării. Cerul, temporar noros. Au căzut precipitații sub formă de ploaie, mai ales cu caracter de aversă, îndeosebi după-amiaza pe arii relativ extinse, în vestul, centrul și nordul țării, iar în prima parte a zilei și în sud-est. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperatura ma-

ximă a înregistrat o creștere ușoară și a fost cuprinsă între 17 și 27 de grade, iar minima între 5 și 15 grade. La București, vremea a fost instabilă, cu cerul noros.

Temperatura maximă a fost cuprinsă între 21 și 23 de grade, iar cea minimă din cursul nopții s-a situat în jurul valorii de 13 grade.

tv 29 mai 1989

19:00 Telediscur
19:25 Localități țării în Anul 45 al revoluției. Repere ale urbanizării
19:45 Știința pentru toți
Energii neconvenționale
Redactor Eugen Roibu
20:10 Industria - programe prioritare
Sporește mai accentuată a productivității muncii prin realizarea unor noi sisteme de mașini și utilaje
Redactor Sorin Burea
20:30 Tezaur folcloric
Cântece care ne-au însoțit copilăria

Redactor Marioara Murărescu
21:00 Ctitorii ale Epocii de Aur. Epoca Nicolae Ceaușescu. Reportaj
21:15 Din lumea capitalului
Criza locuitorilor - o realitate dramatică în țările capitaliste
Redactor Paul Șoloc
21:30 Ce-ți dorec eu ție, dulce Românie
Versuri patriotice, revoluționare
Redactor Elisabeta Mondanos
Regia Ștefan Mărăscu
21:50 Telediscur
22:00 Închiderea programului

11x11 crossword puzzle grid

Dicționar: OTCA Revista Rebus, nr. 23/1989